

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
"АГРОНОМІЯ"

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 201 " АГРОНОМІЯ "
галузі знань 20 " АГРАРНІ НАУКИ І ПРОДОВОЛЬСТВО "
кваліфікація "БАКАЛАВР З АГРОНОМІЇ"
професійна кваліфікація "ТЕХНОЛОГ З АГРОНОМІЇ"

ЗАТВЕРДЖЕНО

ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради

 Михайло БРОШКОВ

(протокол №5 від «29» 01.2021р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01 вересня 2021р.

Ректор Михайло БРОШКОВ

(наказ № __-заг від «__» _____ 2021 р.)

Місто Одеса 2020р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«АГРОНОМІЯ»

1. Науково-методична рада: протокол № 6 від «21» 12 2020р.

Голова науково-методичної ради

 ІННА МАЛЕЦЬКА «21» 12 2020р.

2. Сектор моніторингу якості освіти навчально-методичного відділу:

Керівник навчально-методичного відділу:

 В'ЯЧЕСЛАВ СЕДОВ «21» 12 2020р.

3. Вчена рада Агробіотехнологічного факультету:

протокол № 4 від «22» 11 2020р.

Голова вченої ради Агробіотехнологічного факультету

 ГАЛИНА БАЛАН «22» 11 2020р.

Розробники:

1. Керівник проектної групи

Юркевич Євген Олександрович, завідувач кафедри польових і овочевих культур,
д.с.г.н., професор «22» 11 2020р.

Члени проектної групи:

2. *Когут Інна Миколаївна*, доцент кафедри польових і овочевих культур, к.с.г.н.,
доцент _____ « » _____ 2021 р.

3. *Шшишков Іван Дмитрович*, доцент кафедри польових і овочевих культур,
к.с.г.н., доцент _____ « » _____ 2021 р.

4. *Зорунько Віктор Іванович*, доцент кафедри захисту, генетики і селекції рослин,
к.с.г.н., доцент «22» 11 2020р.

Залучені стейхолдери:

№ п.п	ПІБ	До якої групи стейхолдерів належить	Науковий ступінь, вчене звання за наявності
1.	Златов Р.М.	Роботодавець, голова фермерського господарства «Балкани»	
2.	Дубровін Валерій Вікторович	Роботодавець, менеджер з підтримки та розвитку інсектицидів і гербіцидів на зернових культурах ТОВ «Сингента»	кандидат с.г. наук
3.	Кравцов Вячеслав Володимирович	Роботодавець, голова ТОВ «Айсберг»	
4.	Литвиненко Микола Антонович	Зав НЦ НС СГІ	Доктор с.г.наук, академік УААН
5.	Баранов Олександр Леонтійович	Роботодавець, директор ДПДГ «Покровське»	
6.	Флакей Валерій	Здобувач освіти	
7.	Лясота Олександр	Здобувач освіти	
8.	Дубровін Максим	Здобувач освіти	
9.	Гонцов Олександр	Випускник спеціальності 201 «Агрономія»	

ЗМІСТ

1. Профіль освітньої-професійної програми.....	5
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми.....	10
2.1.Розподіл змісту освітньо-професійної програми за групами компонентів та циклами підготовки	10
2.2 Перелік компонент освітньо-професійної програми.....	10
2.3. Структурно-логічна схема підготовки бакалаврів.....	13
3. Форма атестація здобувачів вищої освіти	14
4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми	15
5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми	17
6. Перелік використаних документів, на яких базується освітньо-професійна програма.....	19

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

<i>1. Опис освітньо-професійної програми</i>	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Одеський державний аграрний університет Агробіотехнологічний факультет Кафедра польових і овочевих культур
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр, бакалавр з агрономії, технолог із агрономії
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Агрономія
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС; термін навчання ПСЗО – 3 роки 10 місяців та скорочений термін навчання 180 кредитів – 2 роки 10 місяців .
Наявність акредитації	МОН України, сертифікат серія УД № 16011727, термін дії до 01 липня 2026 р.
Цикл/рівень	FQ-EHEA – перший цикл; EQF-LLL – рівень 6; НРК України – сьомий кваліфікаційний рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://osau.edu.ua
<i>2. Мета освітньо-професійної програми</i>	
Метою ОПП за спеціальністю 201 «Агрономія» є підготовка висококваліфікованих фахівців ступеня бакалавр. Професійна підготовка передбачає формування таких навичок та вмінь, які дозволять бакалавру розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі агрономії або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.	
<i>3. Характеристика освітньо-професійної програми</i>	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Сільське господарство та продовольство; агрономія; рослинництво; землеробство; селекція
Основний фокус освітньої програми і спеціалізації	Акцент на глибоких знаннях в області агрономії, а також здатність їхнього застосування для організації вирощування, зберігання і розмноження польових культур, використання сучасних систем землеробства та інтенсивних технологій, технологій вирощування

	польових культур та проведення науково-дослідних робіт з даної тематики.
Орієнтація освітньої програми	Спрямована на забезпечення теоретичної, практичної та наукової підготовки висококваліфікованих кадрів, які б набули глибоких міцних знань для виконання професійних завдань науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі агрономії, здатності до самостійної науково-виробничої діяльності в умовах вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, в науково-дослідних установах та підприємствах аграрного профілю тощо.
Особливості та відмінності	Програма орієнтована на засвоєння методів догляду за посівами польових культур, використання сучасних технологій вирощування та опанування принципами отримання високих урожаїв з високою якістю основної продукції.
4. Придатність випускників освітньої програми до працевлаштування та подальшого навчання	
Працевлаштування	Робота на аграрних підприємствах різних форм організації та спеціалізації агрономії, закладах комерційної діяльності з проведення консалтингових послуг, проектування вирощування польових культур; фітомоніторингові послуги.
Подальше навчання	Продовження навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Проведення лекційних, практичних та лабораторних занять, тренінгів; самостійна робота на основі підручників, навчальних посібників та конспектів лекцій, консультації зі викладачами, підготовка бакалаврської роботи; організація круглих столів, семінарів; залучення студентів до участі в конкурсах, олімпіадах та науково-дослідних заходах. Застосовуються інноваційні технології електронного навчання.
Оцінювання	Поточний та рубіжний контроль; захист курсових робіт (проектів), практик, кваліфікаційної роботи, складання іспитів та заліків з дисциплін загальної та професійної підготовки (у вигляді комп'ютерного тестування, письмово чи усно) Атестація проводиться у формі: - єдиного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю - та публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи

<i>Програмні компетентності</i>	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі агрономії або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК2. Здатність до спілкування державною мовою, застосовуючи комунікативні навички та здатність працювати у колективі ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою, здатність до роботи в іншомовному середовищі ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами ЗК7. Навички здійснення безпечної діяльності ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК9. Прагнення до збереження навколишнього середовища
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	СК 1. Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки СК 2. Здатність практично використовувати навички з технологій вирощування насінневого матеріалу польових культур СК 3. Здатність демонструвати знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з польовими культурами СК 4. Уміння застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів польових культур для розв'язання виробничих технологічних задач СК 5. Оцінювання, інтерпретація і синтез теоретичної інформації та практичних виробничих і дослідних даних в області агрономії СК 6. Обчислювальні навички та навички обробки дослідних даних, пов'язаних з інформацією з агрономії СК 7. Уміння науково-обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище СК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт СК 9. Розуміння фундаментальних основ і використання практичних навичок вирощування польових культур СК 10. Здатність обирати та використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки
7. Програмні результати навчання	
1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для	

- формування громадської позиції.
2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
 3. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.
 4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.
 5. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.
 6. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.
 7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.
 8. Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії.
 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.
 10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.
 11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов та регіонального контексту.
 12. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насіннєвого матеріалу сільськогосподарських культур та володіти основами селекційного процесу відповідно до встановлених вимог.
 13. Проектувати та організувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог.
 14. Організувати результативні і безпечні умови роботи.
 15. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.
 16. Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, задіяні до викладання лекцій професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності мають наукові ступені та вчені звання.
Матеріально-технічне забезпечення	Повне забезпечення учбовими приміщеннями, забезпеченість комп'ютерними робочими місцями та прикладними комп'ютерними програмами достатнє для виконання навчальних планів, забезпеченість навчальними лабораторіями, які обладнані необхідним устаткуванням для проведення занять з професійно-орієнтованих дисциплін. В навчальному процесі використовуються філії кафедр на виробництві, де

	<p>проводяться виїзні практичні заняття студентів, учбові та виробничі практики.</p> <p>У періоди навчальних практик студенти виконують різноманітні польові роботи, знайомляться із структурами аграрних підприємств, набувають навички щодо роботи з рослинами і організмами.</p> <p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, лабораторіями відповідає потребі.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Належна забезпеченість бібліотеки підручниками та посібниками, вітчизняними і закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного профілю, доступ до джерел Internet, авторських розробок професорсько-викладацького складу.</p>
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках міжуніверситетських договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Можлива у подальшому</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Особливість ОП: вивчення української (російської) як іноземної в кількості 20-25 кредитів.</p>

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

2.1. Розподіл змісту освітньо-професійної програми за групами компонентів та циклами підготовки

№	Цикл підготовки	Обсяг навчального навантаження здобувача вищої освіти		
		обов'язкові компоненти ОПП	вибіркові компоненти ОПП	Всього за весь термін навчання
1.	Цикл загальної підготовки	68 (28,3%)	18 (7,5%)	86 (35,8%)
2.	Цикл професійної підготовки	111 (46,3%)	43 (17,9%)	154 (64,2%)
3.	Всього за весь термін навчання	179 (74,6 %)	61 (25,4%)	240 (100%)

2.1. Перелік компонент освітньо-професійної програми

Шифр	Назва компоненти ОПП	Кількість годин	Кількість кредитів	Форма контролю
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОПП				
1.1. Цикл загальної підготовки				
ОЗП 01	Ботаніка (НП включно)	270	9	залік, іспит
ОЗП 02	Вища математика та статистика	90	3	залік
ОЗП 03	Генетика	90	3	іспит
ОЗП 04	Екологія з основами радіобіології	120	4	іспит
ОЗП 05	Економіка, підприємництво та менеджмент в агробізнесі	90	3	залік
ОЗП 06	Іноземна мова (за проф. спрям.)	240	8	3 заліки, іспит
ОЗП 07	Інформаційні системи і технології	90	3	залік
ОЗП 08	Історія України	90	3	іспит
ОЗП 09	Історія української культури	90	3	іспит
ОЗП 10	Правознавство	90	3	залік
ОЗП 11	Українська мова (за проф. спрям.)	90	3	іспит
ОЗП 12	Фізика з основами біофізики рослин	90	3	іспит
ОЗП 13	Фізіологія рослин з основами біохімії	15	5	іспит
ОЗП 14	Філософія	90	3	іспит
ОЗП 15	Хімія	360	12	2 залік, іспит
	За циклом	2040	68	
1.2. Цикл професійної підготовки				
ОПП 01	Агрометеорологія	90	3	залік
ОПП 02	Агрофармакологія	120	4	іспит
ОПП 03	Агрохімія (НП включно)	210	7	розр. роб., іспит

Шифр	Назва компоненти ОПП	Кількість годин	Кількість кредитів	Форма контролю
ОПП 04	Безпека життєдіяльності фахівця з основами охорони праці	90	3	залік
ОПП 05	Вступ до фаху (НП включно)	150	5	залік
ОПП 06	Герботологія	120	4	іспит
ОПП 07	Ґрунтознавство з основами геології	180	6	іспит
ОПП 08	Діджитал технології у землеробстві	90	3	іспит
ОПП 09	Землеробство (НП включно)	360	12	курс. роб., іспит
ОПП 10	МЕА с-г виробництва (НП включно)	240	8	залік, іспит
ОПП 11	Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва (НП включно)	150	5	іспит
ОПП 12	Основи наукових досліджень	90	3	залік
ОПП 13	Плодівництво (НП включно)	180	6	іспит
ОПП 14	Рослинництво (НП включно)	330	11	курс. роб., іспит
ОПП 15	Селекція та насінництво с.-г. культур (НП включно)	120	4	іспит
ОПП 16	С.-г. фітопатологія (НП включно) Мод. 1	135	4,5	іспит
	С.-г. ентомологія (НП включно) Мод. 2	135	4,5	іспит
ОПП 17	Системи штучного інтелекту	90	3	залік
ОПП 18	Виробнича практика	360	12	залік
ОПП 19	Кваліфікаційна атестація	90	3	іспит
	За циклом	3330	111	
Загальний обсяг обов'язкових компонент		5370	179	
2. ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОПП				
2.1. Загальноуніверситетський каталог				
ВЗП 01	Вибіркова дисципліна 1	90	3	залік
ВЗП 02	Вибіркова дисципліна 2	90	3	залік
ВЗП 03	Вибіркова дисципліна 3	90	3	залік
ВЗП 04	Вибіркова дисципліна 4	90	3	залік
ВЗП 05	Вибіркова дисципліна 5	90	3	залік
ВЗП 06	Вибіркова дисципліна 6	90	3	залік
	За циклом	540	18	
2.2. Професійний каталог				
ВПП 01	Вибіркова дисципліна 1	120	4	залік
ВПП 02	Вибіркова дисципліна 2	90	3	залік
ВПП 03	Вибіркова дисципліна 3	90	3	залік
ВПП 04	Вибіркова дисципліна 4	120	4	залік
ВПП 05	Вибіркова дисципліна 5	120	4	залік

Шифр	Назва компоненти ОПП	Кіль- кість годи н	Кіль- кість кредиті в	Форма контролю
ВПП 06	Вибіркова дисципліна 6	120	4	іспит
ВПП 07	Вибіркова дисципліна 7	90	3	залік
ВПП 08	Вибіркова дисципліна 8	120	4	залік
ВПП 09	Вибіркова дисципліна 9	90	3	залік
ВПП 10	Вибіркова дисципліна 10	120	4	іспит
ВПП 11	Вибіркова дисципліна 11	120	4	залік
ВПП 12	Вибіркова дисципліна 12	90	3	залік
	За циклом	1290	43	
	Разом вибіркві компоненти	1830	61	
	РАЗОМ ЗА ОПП	7200	240	

2.3. Структурно-логічна схема

Позначення:

<i>Обов'язкові компоненти</i>	
ОЗП	Загальної підготовки;
ОПП	Професійної підготовки
<i>Вибіркові компоненти</i>	
ВЗП	загальноуніверситетський каталог
ВПП	професійної каталог

1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр	7 семестр	8 семестр
ОЗП 01	ОЗП 01	ОЗП 14	ОЗП 06	ОПП 03	ОЗП 06	ОЗП 06	ОПП 08
ОЗП 02	ОЗП 06	ОПП 01	ОЗП 03	ОПП 09	ОПП 11	ОЗП 05	ОПП 15
ОЗП 07	ОЗП 10	ОПП 04	ОЗП 04	ОПП 16	ОПП 13	ОПП 02	ОПП 19
ОЗП 15	ОЗП 15	ОЗП 15	ОЗП 13	ОПП 17	ОПП 18	ОПП 06	ВЗП 06
ОЗП 08	ОЗП 12	ОПП 07	ОПП 12	ВЗП 03	ВЗП 04	ОПП 14	ВПП 01
ОЗП 09	ОПП 05	ВЗП 01	ВЗП 02	ВПП 12	ВПП 05	ВЗП 05	ВПП 09
ОЗП 11	ОПП 10	ВПП 03	ВПП 02		ВПП 06	ВПП 04	ВПП 10
					ВПП 07	ВПП 08	ВПП 11

3. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра – це встановлення фактичної відповідності рівня та обсягу знань, умінь та компетентностей здобувача вищої освіти, який навчається за освітньою програмою, вимогам стандартів вищої освіти. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Атестація випускників спеціальності 201 «Агрономія» проводиться у формі єдиного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю та завершується видачею документів встановленого зразка про присудження їм ступеня бакалавра з присвоєнням кваліфікації «Технолог з агрономії»

5. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Шифр	ОЗП 01	ОЗП 02	ОЗП 03	ОЗП 04	ОЗП 05	ОЗП 06	ОЗП 07	ОЗП 08	ОЗП 09	ОЗП 10	ОЗП 11	ОЗП 12	ОЗП 13	ОЗП 14	ОЗП 15	ОПП 01	ОПП 02	ОПП 03	ОПП 04	ОПП 05	ОПП 06	ОПП 07	ОПП 08	ОПП 09	ОПП 10	ОПП 11	ОПП 12	ОПП 13	ОПП 14	ОПП 15	ОПП 16	ОПП 17	ОПП 18	ОПП 19			
ПРН 1								+	+	+				+																			+	+			
ПРН 2								+	+	+				+																				+	+		
ПРН 3								+	+	+	+			+																				+	+		
ПРН 4												+													+				+					+	+		
ПРН 5						+					+			+													+						+	+	+		
ПРН 6	+		+	+											+	+	+		+				+	+				+	+		+		+	+			
ПРН 7	+		+									+	+			+								+				+			+		+	+	+		
ПРН 8		+					+																+					+				+	+	+	+		
ПРН 9	+			+								+	+									+	+			+		+		+			+	+	+		
ПРН 10															+										+				+				+	+	+		
ПРН 11					+														+					+	+			+	+		+		+	+	+		
ПРН 12																										+			+	+				+	+	+	
ПРН 13					+											+				+				+		+			+					+	+	+	
ПРН 14																	+	+	+									+						+	+	+	
ПРН 15							+													+				+					+	+					+	+	+
ПРН 16					+		+																	+	+				+	+					+	+	+

6. ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 липня 2014 року. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 867-VIII від 08.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.40 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
3. Закон України «Про освіту» №2145-19 від 05 вересня 2017 року. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Класифікатор професій : ДК 003:2010. – На заміну ДК 003:2005 ; Чинний від 2010-11-01. – (Національний класифікатор України).
5. Класифікація видів економічної діяльності : ДК 009:2010. – На заміну ДК 009:2005; Чинний від 2012-01-01. – (Національний класифікатор України).
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: проект [Електронний ресурс] / М -во освіти і науки України. – К. – Режим доступу: (<http://mon.gov.ua/citizens/zv'yazki-z-gromadskistyugromadske-obgovorennya2016.html>).
7. Наказ МОН України від 06.11.2015 №1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою КМУ від 29 квітня 2015 року № 266». [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А.В. Ставицький, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. ISBN 978-966-2432-22-0.
9. Постанова КМУ від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с. ISBN 966-7043-96-7.